CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Rodzaj dokumentu:	**Zasady oceniania rozwiązań zadań**
Egzamin:	**Egzamin maturalny**
Przedmiot:	**Język angielski**
Poziom:	**Poziom rozszerzony**
Formy arkusza:	MJAP-R0-100, MJAP-R0-200, MJAP-R0-400
Termin egzaminu:	6 czerwca 2024 r.
Data publikacji dokumentu:	6 czerwca 2024 r.

Zasady oceniania zadań zamkniętych oraz zadań otwartych krótkiej odpowiedzi

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadania otwarte sprawdzające znajomość środków językowych

W zadaniach otwartych sprawdzających znajomość środków językowych wymagana jest pełna poprawność gramatyczna i ortograficzna.

Zadania otwarte sprawdzające rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych

1. Odpowiedź musi być komunikatywna dla odbiorcy, zgodna z poleceniem oraz musi wskazywać, że zdający zrozumiał tekst.
2. O ile zasady oceniania określone dla danego zadania nie stanowią inaczej, odpowiedź nie jest akceptowana, jeśli zdający:
   - popełnia błędy, które
     - zmieniają znaczenie wyrazu, np. *live her job* zamiast *leave her job* w zadaniu 6.7.
     - powodują, że użyty wyraz nie byłby zrozumiany przez odbiorcę jako wyraz, którym zdający powinien uzupełnić tekst,
     - powodują, że odpowiedź jest niejasna, dwuznaczna lub wieloznaczna,
   - używa zapisu odzwierciedlającego brzmienie wyrazu zamiast zapisu w poprawnej formie ortograficznej, np. *earlier then* zamiast *earlier than* w zadaniu 3.1.
   - udziela odpowiedzi, która
     - nie jest wystarczająco precyzyjna, np. *lead somewhere* zamiast *be beneficial to you* w zadaniu 3.3.
     - nie łączy się logicznie i/lub nie jest spójna z fragmentami tekstu otaczającymi lukę, nie jest logiczną odpowiedzią na pytanie, np. *stand out from* zamiast *how you stand out from* w zadaniu 3.4.
   - udziela dwóch odpowiedzi, z których jedna jest poprawna, a druga – błędna, np. *was studying at a University and working at the same time* zamiast *was studying at a University* w zadaniu 3.2.
   - podaje poprawną odpowiedź, ale uzupełnia ją elementami, które nie są zgodne z tekstem, np. *seven years earlier than* zamiast *much earlier than* w zadaniu 3.1.
   - udziela odpowiedzi w innym języku niż wymagany w danym zadaniu, np. *porzucić pracę na pełen etat* zamiast *quit her full-time job* w zadaniu 6.7.
3. Jeżeli lukę należy uzupełnić liczebnikiem, numerem telefonu, godziną lub wyrazem/wyrazami o wysokiej frekwencji w języku angielskim, wówczas wymagana jest pełna poprawność zapisu.
4. Jeżeli lukę należy uzupełnić wyrazem/wyrazami o niskiej frekwencji w języku angielskim, dopuszczalne są błędy językowe i/lub ortograficzne, o ile nie zakłócają komunikacji, a odpowiedź wskazuje, że zdający zrozumiał tekst.
5. Jeżeli lukę należy uzupełnić dłuższym fragmentem tekstu lub zadanie wymaga odpowiedzi pełnym zdaniem, kluczowe jest przekazanie komunikatu.

Uwaga!

1. W zasadach oceniania rozwiązań zadań ustalanych dla konkretnych zadań w arkuszu egzaminacyjnym mogą zostać określone wyjątki od powyższych zasad, np. dopuszczające uzgodniony katalog błędów w przypadku danego wyrazu.
2. Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne** i **spełniają wszystkie warunki zadania**.
3. Akceptuje się wyraz zapisany wielką literą zamiast małą i odwrotnie. Powyższe ustalenie akceptuje się pod warunkiem, że zdający nie naruszył innych zasad pisowni, np. pisowni nazw własnych.
4. Nie bierze się pod uwagę powtórzenia wyrazu podanego przed luką / po luce.

Rozumienie ze słuchu

Zadanie 1.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024[1]		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**	
1.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. *Zdający rozumie różnorodne złożone wypowiedzi ustne wypowiadane w naturalnym tempie […].*	II.7) Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w wypowiedzi.	C
1.2.		II.4) Zdający określa kontekst wypowiedzi […].	B
1.3.		II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	B
1.4.			A
1.5.			C
1.6.		II.3) Zdający określa intencje, nastawienie i postawy nadawcy/autora tekstu.	D

Zadanie 2.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	
2.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. *Zdający rozumie różnorodne złożone wypowiedzi ustne wypowiadane w naturalnym tempie […].*	II. 5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	F
2.2.			D
2.3.			A
2.4.			E
2.5.			C

[1] Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. z 2022 r. poz. 1246).

Zadanie 3.

<table>
<tr><th rowspan="2">Zadanie</th><th colspan="3">Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024</th></tr>
<tr><th>Wymagania ogólne</th><th colspan="2">Wymagania szczegółowe</th></tr>
<tr><td>3.1.</td><td rowspan="4">II. Rozumienie wypowiedzi.

Zdający rozumie różnorodne złożone wypowiedzi ustne wypowiadane w naturalnym tempie […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.

Zdający zmienia formę przekazu ustnego […].

I. Znajomość środków językowych.

Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].</td><td rowspan="3">VIII.2) Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym […] informacje sformułowane w tym języku obcym.</td><td rowspan="2">II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.</td></tr>
<tr><td>3.2.</td></tr>
<tr><td>3.3.</td></tr>
<tr><td>3.4.</td><td>II.2) Zdający określa główną myśl […] fragmentu wypowiedzi.</td></tr>
</table>

Uszczegółowienia do zadania 3.

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 3.1.

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne** i **spełniają wszystkie warunki zadania**.

- Akceptowane są odpowiedzi, które wskazują na wcześniejsze ukończenie edukacji przez Briana w porównaniu z innymi uczniami.
- Wymagany jest poprawny zapis wyrazów o wysokiej frekwencji, kluczowych do rozwiązania zadania, np. *earlier, than*.

Odpowiedź **oczekiwana** (1 pkt)
(much / 4 years) earlier than
Przykładowe **akceptowane** odpowiedzi (1 pkt)
prior to before sooner than

Przykładowe **niepoprawne** odpowiedzi (0 pkt)	
later than no sooner than just like the same year as with better results/grades than	odpowiedź niezgodna z tekstem
erlier than	odpowiedź zawierająca zapis odzwierciedlający brzmienie wyrazu zamiast zapisu w poprawnej formie
earlier then	odpowiedź zawierająca zapis zmieniający znaczenie
early than	odpowiedź niespójna z otoczeniem luki
the same as for gifted students consequently as skipping more grades than skipped some grades	odpowiedź niejasna

Zadanie 3.2.

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne** i **spełniają wszystkie warunki zadania**.

- Akceptowane są odpowiedzi, które wskazują na studiowanie na uniwersytecie.
- Wymagany jest poprawny zapis wyrazów o wysokiej frekwencji, kluczowych do rozwiązania zadania, np. *student, study, University/university.*

Odpowiedź **oczekiwana** (1 pkt)
was at University / was studying at a University
Przykładowe **akceptowane** odpowiedzi (1 pkt)
was learning at the University was a University student was studying for a degree was doing University work

Przykładowe **niepoprawne** odpowiedzi (0 pkt)	
graduated from university finished his studies got into (financial) difficulties was in high school was running a business set up his own company was learning business skills	odpowiedź niezgodna z tekstem
was studying was a student	odpowiedź niewystarczająco precyzyjna

was studying and working at the same time	odpowiedź uzupełniona fragmentem niezgodnym z tekstem
has studying at the university	odpowiedź niejasna

Zadanie 3.3.

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne** i **spełniają wszystkie warunki zadania**.

Akceptowane są odpowiedzi, które wskazują na fakt, że utrata pracy może okazać się czymś korzystnym / pozytywnym w dłuższej perspektywie.

Odpowiedź **oczekiwana** (1 pkt)
be beneficial / be good for you
Przykładowe **akceptowane** odpowiedzi (1 pkt)
turn out to be beneficial be a stimulus to changes result in positive changes in your life be a new start motivate you to reconsider your career path encourage you to find a better job be motivating be a motivation

Przykładowe **niepoprawne** odpowiedzi (0 pkt)	
be a stimulus lead somewhere	odpowiedź nieprecyzyjna
happen to you	odpowiedź niejasna
be a negative thing be bad for you get you into financial difficulties	odpowiedź niezgodna z tekstem

Zadanie 3.4.

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne** i **spełniają wszystkie warunki zadania**.

- Akceptowane są odpowiedzi, które wskazują na to, co wyróżnia nas od innych / sprawia, że się wyróżniamy.
- Wymagany jest poprawny zapis wyrazów o wysokiej frekwencji, kluczowych do rozwiązania zadania, np. *differ, different.*

Odpowiedź **oczekiwana** (1 pkt)
what makes you different from / how you differ from

Przykładowe **akceptowane** odpowiedzi (1 pkt)	
in what way you stand out from what differs you from how are you different from how different you are from what differentiates you from that you are different from your advantage over	
what make you different from what differentiate you from	odpowiedź zawiera dopuszczalny błąd

Przykładowe **niepoprawne** odpowiedzi (0 pkt)	
what makes them different your differences from what makes somebody/person different from what is different from	odpowiedź niejasna
what we gain from what separates you from that you are better than what makes you more important than	odpowiedź niezgodna z tekstem
how to stand out from that you stand out what makes you difference from	odpowiedź niespójna z otoczeniem luki
your skills to (the)	odpowiedź nieprecyzyjna

Uwagi dotyczące oceniania prac zdających ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się: z dysleksją, z dysgrafią, z dysortografią*

W zadaniu otwartym sprawdzającym rozumienie ze słuchu uwzględnia się stwierdzoną i udokumentowaną dysleksję, dysgrafię i dysortografię. Przy ocenie tego zadania nie są brane pod uwagę błędy ortograficzne. Błąd ortograficzny zmieniający znaczenie wyrazu to błąd językowy. Jest on brany pod uwagę w ocenie poprawności językowej.

* Zasady te obowiązują również w ocenie prac zdających z afazją, z zaburzeniami komunikacji językowej, a także prac zdających, którzy korzystali z pomocy nauczyciela wspomagającego.

Zadanie	Przykładowe **akceptowane** odpowiedzi (1 pkt)
3.1.	earlyer than
3.2.	was studing at university
3.3.	be benefficial / benefitial
3.4.	how you difer from

Rozumienie tekstów pisanych

Zadanie 4.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	
4.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. *Zdający rozumie […] różnorodne złożone wypowiedzi pisemne […].*	III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	B
4.2.			D
4.3.			C
4.4.			A
4.5.			C

Zadanie 5.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	
5.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. *Zdający rozumie […] różnorodne złożone wypowiedzi pisemne […].*	III.5) Zdający rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu.	F
5.2.			C
5.3.			A
5.4.			D
5.5.			E

Zadanie 6.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**	
6.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. *Zdający rozumie […] różnorodne złożone wypowiedzi pisemne […].*	III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	D
6.2.			B
6.3.			D
6.4.		III. 7) Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście.	A

<table>
<tr><th rowspan="2">Zadanie</th><th colspan="3">Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024</th></tr>
<tr><th>Wymagania ogólne</th><th colspan="2">Wymagania szczegółowe</th></tr>
<tr><td>6.5.</td><td rowspan="4">II. Rozumienie wypowiedzi.

Zdający rozumie […] różnorodne złożone wypowiedzi pisemne […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.

Zdający zmienia formę przekazu […] pisemnego […].

I. Znajomość środków językowych.

Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].</td><td rowspan="3">VIII.2) Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym […] informacje sformułowane w tym języku obcym.</td><td rowspan="2">III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.</td></tr>
<tr><td>6.6.</td></tr>
<tr><td>6.7.</td></tr>
<tr><td>6.8.</td><td>III.1) Zdający określa główną myśl […] fragmentu wypowiedzi.</td></tr>
</table>

Uszczegółowienia do zadania 6.

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 6.5.

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne** i **spełniają wszystkie warunki zadania**.

- Akceptowane są odpowiedzi, które wskazują na fakt, że mama Hannah nie korzystała z elektronicznych środków komunikacji.
- Wymagany jest poprawny zapis wyrazów o wysokiej frekwencji, kluczowych dla rozwiązania zadania, np. *electronic, communication, phone*.

Odpowiedź **oczekiwana** (1 pkt)
use modern / electronic forms of communication
Przykładowe **akceptowane** odpowiedzi (1 pkt)
use e-mail / email use the phone use social media like mobile or online communication communicate using modern technology communicate using e-mail email her

Przykładowe **niepoprawne** odpowiedzi (0 pkt)	
write a lot of letters work hard	odpowiedź niezgodna z tekstem
was never into email/mobile communication wasn't used to modern technologies phoning, emailing or texting	odpowiedź nie jest spójna z otoczeniem luki
communicate write to her	odpowiedź niejasna
use a phone, email and social media like using modern ways of communication	odpowiedź niezgodna z poleceniem (przekroczony limit wyrazów)

Zadanie 6.6.

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne** i **spełniają wszystkie warunki zadania**.

- Akceptowane są odpowiedzi, które wskazują na fakt, że Hannah miała problemy/trudności ze znalezieniem przyjaciół.
- Wymagany jest poprawny zapis wyrazów / wyrażeń o wysokiej frekwencji, kluczowych dla rozwiązania zadania np. *lonely, make friends.*

Odpowiedź **oczekiwana** (1 pkt)
with forming meaningful friendships with making friends with loneliness / to overcome her loneliness
Przykładowe **akceptowane** odpowiedzi (1 pkt)
with finding friends to find friends to have friends to find soulmates

Przykładowe **niepoprawne** odpowiedzi (0 pkt)	
with finding a well-paid job	odpowiedź niezgodna z tekstem
with finding frends	odpowiedź zawierająca błąd w wyrazie o wysokiej frekwencji
she overcome her loneliness	odpowiedź niespójna z otoczeniem luki
bustling life after receiving her degree her lonely with lonely	odpowiedź niejasna

Zadanie 6.7.

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne** i **spełniają wszystkie warunki zadania**.

- Akceptowane są odpowiedzi, które wskazują na fakt, że Hannah odeszła z pracy na pełen etat by móc w pełni poświęcić czas i energię na kampanię.
- Wymagany jest poprawny zapis wyrazów o wysokiej frekwencji, kluczowych dla rozwiązania zadania np. *leave, give up, quit, job.*

Odpowiedź **oczekiwana** (1 pkt)
quit her full-time job
Przykładowe **akceptowane** odpowiedzi (1 pkt)
leave her job give up her job resign from her job

Przykładowe **niepoprawne** odpowiedzi (0 pkt)	
devote her time and attention finish the campaign work full-time	odpowiedź niezgodna z tekstem
live her job	odpowiedź zmieniajaca znaczenie
quit leave focus more on	odpowiedź niejasna
left her full-time job	odpowiedź niespójna z otoczeniem luki

Zadanie 6.8.

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne** i **spełniają wszystkie warunki zadania**.

- Akceptowane są odpowiedzi, które wskazują, że dzięki kampanii życie ludzi się zmieniło na lepsze.
- Wymagany jest poprawny zapis wyrazów o wysokiej frekwencji, kluczowych dla rozwiązania zadania np. *people, change*.

Odpowiedź **oczekiwana** (1 pkt)
people’s lives (have) changed / someone’s life (has) changed
Przykładowe **akceptowane** odpowiedzi (1 pkt)
people’s lives have changed for the better people’s lives have improved university student’s life has changed a shy student became confident

someone life changed	odpowiedź zawierająca dopuszczalny błąd
Przykładowe **niepoprawne** odpowiedzi (0 pkt)	
people's lives have worsened Hannah made her more confident	odpowiedź niezgodna z tekstem
many people are involved telling people that they are special people received letters people are remarkable	odpowiedź niejasna

Uwagi dotyczące oceniania prac zdających ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się: z dysleksją, z dysgrafią, z dysortografią*

W zadaniu otwartym sprawdzającym rozumienie tekstów pisanych uwzględnia się stwierdzoną i udokumentowaną dysleksję, dysgrafię i dysortografię. Przy ocenie tego zadania nie są brane pod uwagę błędy ortograficzne. Błąd ortograficzny zmieniający znaczenie wyrazu to błąd językowy. Jest on brany pod uwagę w ocenie poprawności językowej.

* Zasady te obowiązują również w ocenie prac zdających z afazją, z zaburzeniami komunikacji językowej, a także prac zdających, którzy korzystali z pomocy nauczyciela wspomagającego.

Zadanie	Przykładowe **akceptowane** odpowiedzi (1 pkt)
6.5.	use online comunication
6.6.	with lonliness/lonelines
6.7.	leave her ful-time job
6.8.	poeple's lives changed

Znajomość środków językowych

Zadanie 7.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	
7.1.	I. Znajomość środków językowych. *Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].*	I. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) […].	B
7.2.			C
7.3.			D
7.4.			A
7.5.			A
7.6.			C

Zadanie 8.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
	Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**
8.1.	I. Znajomość środków językowych. *Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].*	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].
8.2.		
8.3.		
8.4.		

Uszczegółowienia do zadania 8.

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne** i **spełniają wszystkie warunki zadania**.

Zadanie	Odpowiedzi **poprawne** (1 pkt)
8.1.	known
8.2.	similarity
8.3.	commonly
8.4.	offensive

Zadanie	Przykłady odpowiedzi **niepoprawnych** (0 pkt)
8.1.	know / knewn
8.2.	similar
8.3.	common
8.4.	offend / ofensive / offending

Zadanie 9.

Zadanie	**Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024**	
	Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**
9.1.	I. Znajomość środków językowych. *Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].*	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].
9.2.		
9.3.		
9.4.		

Uszczegółowienia do zadania 9.

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Akceptowane są **wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania**, które są **merytorycznie poprawne** i **spełniają wszystkie warunki zadania**.

Zadanie	**Poprawna** odpowiedź (1 pkt)
9.1.	had studied hard (enough) / had studied harder / had been studying harder
9.2.	keep up with / keep pace with
9.3.	were having their/the radiators replaced
9.4.	We'd better book / We had better book

Zadanie	Przykłady odpowiedzi **niepoprawnych** (0 pkt)
9.1.	had to study
9.2.	keep on
9.3.	are having their radiators replaced / are their radiators having replaced
9.4.	We would better book / We better book

Uwagi do zadań 8. i 9.

1. Odpowiedź uznaje się za poprawną **tylko** wtedy, gdy wpisywane wyrazy lub fragmenty zdań są **w pełni poprawne** gramatycznie i ortograficznie, a ponadto w zadaniu 9. wpisywany fragment nie przekracza **pięciu** wyrazów.
2. Akceptuje się wyraz zapisany wielką literą zamiast małą i odwrotnie. Powyższe ustalenie akceptuje się pod warunkiem, że zdający nie naruszył innych zasad pisowni, np. pisowni nazw własnych.
3. Akceptowane są również inne odpowiedzi, jeżeli są merytorycznie poprawne i spełniają wszystkie warunki zadania.
4. Nie bierze się pod uwagę powtórzenia wyrazu podanego przed luką / po luce.

Uwagi dotyczące oceniania prac zdających ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się: z dysleksją, z dysgrafią, z dysortografią*

W zadaniach otwartych sprawdzających znajomość środków językowych uwzględnia się stwierdzoną i udokumentowaną dysleksję, dysgrafię i dysortografię. Przy ocenie tych zadań nie są brane pod uwagę błędy ortograficzne. Błąd ortograficzny zmieniający znaczenie wyrazu to błąd językowy. Jest on brany pod uwagę w ocenie poprawności językowej.

* Zasady te obowiązują również w ocenie prac zdających z afazją, z zaburzeniami komunikacji językowej, a także prac zdających, którzy korzystali z pomocy nauczyciela wspomagającego.

Przykładowe akceptowane odpowiedzi do zadania 8. w pracach zdających, którym przyznano takie dostosowanie

Zadanie	Przykładowe **akceptowane** odpowiedzi
8.1.	---
8.2.	simillarity / simmilarity
8.3.	comonly
8.4.	ofensive / offencive / offensiv

Przykładowe akceptowane odpowiedzi do zadania 9. w pracach zdających, którym przyznano takie dostosowanie

Zadanie	Przykładowe **akceptowane** odpowiedzi
9.1.	had studyed harder
9.2.	keep up wiht
9.3.	wer having their radiatiors replaced
9.4.	We’d beter book

Wypowiedź pisemna

Zadanie 10.
Wypowiedz się na jeden z poniższych tematów. Wypowiedź powinna zawierać od 200 do 250 wyrazów i spełniać wszystkie wymogi typowe dla formy wskazanej w poleceniu. Zaznacz temat wybrany przez Ciebie. Zakreśl jego numer.

1. Napisz **rozprawkę**, w której przedstawisz swoją opinię na temat korzystania z samochodów elektrycznych – uwzględnij aspekty ekonomiczny i ekologiczny.

2. Napisz **list** do gazety, w którym uzasadnisz, dlaczego reklamowanie słodyczy skierowane do dzieci powinno być zakazane, oraz przedstawisz swoją propozycję akcji promującej zdrowe odżywianie.

Ogólne wymagania egzaminacyjne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) [...].

III. Tworzenie wypowiedzi.
Zdający samodzielnie tworzy [...] w miarę złożone, bogate pod względem treści, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne [...].

IV. Reagowanie na wypowiedzi.
Zdający [...] reaguje w formie w miarę złożonego tekstu pisanego w różnorodnych sytuacjach [...].

Szczegółowe wymagania egzaminacyjne (rozprawka)

I. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) [...].
V.6) Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy, przedstawia i ustosunkowuje się do opinii […].
V.8) Zdający stawia tezę, przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu, kończy wypowiedź konkluzją.
V.12) Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.
V.13) Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

Szczegółowe wymagania egzaminacyjne (list formalny)

I. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) [...].
V.4) Zdający przedstawia intencje […] i plany na przyszłość.
V.6) Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy, przedstawia i ustosunkowuje się do opinii […].
V.12) Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.
V.13) Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.
VII.3) Zdający [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.

Każda wypowiedź jest oceniana przez egzaminatora w następujących kryteriach:

- zgodność z poleceniem (elementy treści + elementy formy)
- spójność i logika wypowiedzi
- zakres środków językowych
- poprawność środków językowych.

Zgodność z poleceniem

W ocenie zgodności z poleceniem bierze się pod uwagę elementy treści oraz elementy formy, które zostały zrealizowane w wypowiedzi, oraz jakość realizacji tych elementów.

Elementy treści. Realizację każdego z pięciu elementów treści ocenia się na skali 2–1–0 zgodnie z TABELĄ A.

TABELA A. Zgodność z poleceniem: elementy treści

Elementy treści		2	1	0
1. Wstęp: właściwe i adekwatne do tematu rozpoczęcie wypowiedzi	**R***	teza jest jasna, zgodna z tematem ORAZ argumentacją przedstawioną w rozwinięciu	teza nie jest w pełni poprawna, np. – teza nie jest w pełni zgodna z tematem ALBO argumentacją przedstawioną w rozwinięciu – teza znacznie odbiega od tematu, ALE jest zgodna z argumentacją przedstawioną w rozwinięciu	brak tezy teza zawiera poważne usterki, np. – teza jest niezgodna z tematem – teza znacznie odbiega od tematu ORAZ nie jest zgodna z argumentacją przedstawioną w rozwinięciu – teza niejasna, trudna do wskazania wstęp niekomunikatywny
		W pełni poprawna teza musi zapowiadać oczekiwaną strukturę rozprawki. Jeśli teza nie zapowiada oczekiwanej struktury rozprawki, może być zakwalifikowana maksymalnie na poziom 1.		
	A*	wprowadzenie zgodne z tematem ORAZ ciekawe, oryginalne, zachęcające do czytania, np. w formie pytania lub cytatu	wprowadzenie nie jest w pełni poprawne, np. – wprowadzenie zgodne z tematem, ale schematyczne – bardziej typowe dla innego typu tekstu (np. rozprawki) – ciekawe, oryginalne, ALE odbiegające od tematu	brak wprowadzenia wprowadzenie niezgodne z tematem wprowadzenie niejasne wprowadzenie niekomunikatywne
	L*	wstęp zgodny z tematem i treścią wypowiedzi ORAZ wskazujący cel/powód pisania listu	wstęp nie jest w pełni poprawny, np. – nie określa celu – określa cel/powód pisania listu, ALE odbiega od tematu – cel nie jest określony jasno – wstęp nie jest zgodny z treścią listu (np. zapowiada poparcie, a opisuje argumenty przeciwne)	brak wstępu wstęp niezgodny z tematem wstęp niejasny wstęp niekomunikatywny
2. Pierwszy element tematu **3. Drugi element tematu**	**R A L**	wieloaspektowa ORAZ/LUB pogłębiona realizacja elementu (np. wsparta przykładami, szczegółowo omówiona)	powierzchowna realizacja elementu, wypowiedzi brak głębi, np. – zdający podaje tylko „listę” argumentów/cech/określeń, żadnego nie rozwijając/uzasadniając; – zdający odnosi się do 1-2 aspektów i omawia je niezbyt szczegółowo	brak wypowiedzi wypowiedź bardzo pobieżnie dotykająca tematu, np. zdający podaje tylko jeden argument/cechę/ określenie, nie rozwijając go/jej wypowiedź nie jest komunikatywna wypowiedź nie jest związana z tematem / nie realizuje elementu
4. Podsumowanie: właściwe i adekwatne do tematu zakończenie wypowiedzi	**R A L**	zakończenie zgodne z tematem ORAZ treścią wypowiedzi; jeżeli zdający powtarza wstęp – czyni to innymi słowami	zakończenie nie jest w pełni zgodne z tematem ALBO treścią wypowiedzi zakończenie znacznie odbiega od tematu, ALE jest zgodne z treścią wypowiedzi zdający stosuje zakończenie schematyczne (sztampowe), np. ogranicza się do przeformułowania tezy zdający powtarza wstęp w zasadzie tymi samymi słowami	brak zakończenia zakończenie nie jest komunikatywne zakończenie nie jest zgodne z tematem zakończenie znacznie odbiega od tematu ORAZ nie jest zgodne z treścią wypowiedzi

5. Fragmenty odbiegające od tematu i/lub nie na temat	**R A L**	wypowiedź nie zawiera fragmentów odbiegających od tematu i/lub nie na temat	wypowiedź zawiera dłuższy fragment / nieliczne krótkie fragmenty odbiegające od tematu i/lub nie na temat	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.

* R – rozprawka; A – artykuł; L – list formalny

Elementy formy. Realizację każdego z czterech elementów formy ocenia się na skali 1–0 zgodnie z TABELĄ B.

TABELA B. Zgodność z poleceniem: elementy formy

Elementy formy	Forma	1	0
1. Elementy charakterystyczne dla formy	**R**	teza jest umiejscowiona we wstępie	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
	A	wypowiedź jest zatytułowana	
	L	wypowiedź zawiera odpowiedni zwrot rozpoczynający i odpowiedni zwrot kończący	
2. Kompozycja	**R A L**	wypowiedź cechuje widoczny zamysł kompozycyjny, wyrażający się w funkcjonalnie uzasadnionych proporcjach wstępu, rozwinięcia i zakończenia	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
3. Segmentacja	**R A L**	tekst jest uporządkowany; układ graficzny pracy (podział na akapity) jest merytorycznie uzasadniony	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
4. Długość pracy	**R A L**	długość pracy mieści się w granicach 180–280 wyrazów	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.

Uwaga: jedna usterka jest wystarczająca, żeby zakwalifikować pracę na 0 w danym podkryterium.

Jeżeli zdający tworzy wypowiedź w innej formie niż wskazana w temacie (np. pisze list zamiast rozprawki), praca jest kwalifikowana we wszystkich elementach formy na poziom 0.

Ostateczną liczbę punktów za zgodność z poleceniem ustala się na podstawie oceny elementów treści i elementów formy, zgodnie z TABELĄ C.

TABELA C

Elementy treści	Elementy formy		
	4–3	2–1	0
10	5 pkt	4 pkt	3 pkt
8–9	4 pkt	3 pkt	2 pkt
6–7	3 pkt	2 pkt	1 pkt
4–5	2 pkt	1 pkt	0 pkt
2–3	1 pkt	0 pkt	0 pkt
0–1	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo: za wypowiedź, w której elementy treści oceniono na 5, a elementy formy oceniono na 2, za *zgodność z poleceniem* przyznaje się 1 punkt.

Uszczegółowienia dotyczące oceniania elementów treści i elementów formy

ROZPRAWKA

Temat

> Napisz **rozprawkę**, w której przedstawisz swoją opinię na temat korzystania z samochodów elektrycznych – uwzględnij aspekty ekonomiczny i ekologiczny.

Rozprawka to wypowiedź, w której zdający rozważa zagadnienie podane w poleceniu, przedstawiając argumenty, wspierając je dodatkowymi wyjaśnieniami oraz/lub przykładami.

Dobrze napisana rozprawka:
- zawiera we wstępie zgodną z tematem, jasno sformułowaną tezę, która zapowiada oczekiwaną strukturę rozprawki
- w rozwinięciu omawia zagadnienie w sposób przejrzysty, logiczny; wszystkie argumenty przedstawione w rozwinięciu konsekwentnie wspierają postawioną tezę
- zawiera podsumowanie zgodne z tezą oraz argumentacją przedstawioną w rozwinięciu
- charakteryzuje się stylem formalnym.

Teza

1. Aby praca została uznana za w pełni zgodną z tematem, zdający musi wyrazić swoją opinię na temat korzystania z samochodów elektrycznych.
2. Teza musi zapowiadać oczekiwaną strukturę rozprawki, tj. zdający musi wyrazić swoją opinię / określić stanowisko, jakie zajmuje w sprawie korzystania z samochodów elektrycznych, np. *Nowadays using electric-powered cars is still a novelty. For me it's a great invention. / Electric-engine cars are so popular these days, I don't know why. I think they are not so cheap and good for the environment.*
3. Zdający może również wyrazić opinię bardziej neutralną. Ten temat rozprawki nie wymaga od zdającego rozpatrywania argumentów za i przeciw, ale jest to tylko jedna z możliwych opcji, np. *I think there are many advantages and disadvantages of electric-engine cars.*
4. Teza nie zapowiada oczekiwanej struktury rozprawki, jeśli jest stwierdzeniem lub pytaniem, które nie pozwala na określenie, jakie stanowisko zajmuje zdający, np. *Why are electric-powered cars so desirable?* Uznaje się ją wtedy za odbiegającą od tematu.
5. Opisanie problemu, który jest tematem rozprawki, np. stwierdzenie, że ludzie coraz częściej korzystają z samochodów elektrycznych, nie jest tezą, np. *Many people decide to use electric-powered cars instead of typical vehicles.*
6. We wstępie nie wymaga się uwzględnienia podanych w poleceniu aspektów.
7. Rozpatrując zgodność tezy z treścią pracy, bierze się pod uwagę jej zgodność z rozwinięciem.
8. Stanowisko wyrażone w tezie musi być spójne z treścią rozwinięcia rozprawki. Teza jest kwalifikowana jako „nie w pełni zgodna z argumentacją przedstawioną w rozwinięciu", jeśli np.
   • zdający pomija w rozwinięciu kwestie zasygnalizowane w tezie, np. uwzględnia w tezie

oba elementy tematu – aspekty ekonomiczny i ekologiczny, a w rozwinięciu omawia tylko jeden z nich;
• zdający wprowadza w rozwinięciu argumenty, które są sprzeczne z tezą (np. teza zapowiada omawianie zalet samochodów elektrycznych, a w rozwinięciu przedstawione są również ich wady / negatywne strony).

9. Podanie argumentów sprzecznych z postawioną tezą jest akceptowane pod warunkiem, że zdający wskazuje na poglądy innych osób po to, żeby wyjaśnić, dlaczego się z nimi nie zgadza, np. *Many people believe that electric-engine cars are a great invention, but I don't agree. For me this is only a good option for people who have a lot of money.*
10. Zdający może użyć różnorodnych wyrażeń na określenie „samochód elektryczny", np. *electric-powered car / electric-engine vehicle / electric automobile*. Jeśli zdający używa określeń typu *electric machine / e-machine*, teza jest kwalifikowana jako niejasna.

Electric-powered cars are getting more and more popular nowadays. There are many reasons for it. For me it is an excellent solution.	Teza zgodna z tematem, zapowiada oczekiwaną strukturę rozprawki.
Using electronic cars is the most convenient way of transport.	Teza odbiegająca od tematu
Is it good that electric-powered vehicles are so popular?	Teza odbiegająca od tematu (teza jest pytaniem, które nie zapowiada oczekiwanej struktury rozprawki).
There are advantages and disadvantages of having a car.	Teza niezgodna z tematem.
Electric-powered vehicles are very popular.	Brak tezy.

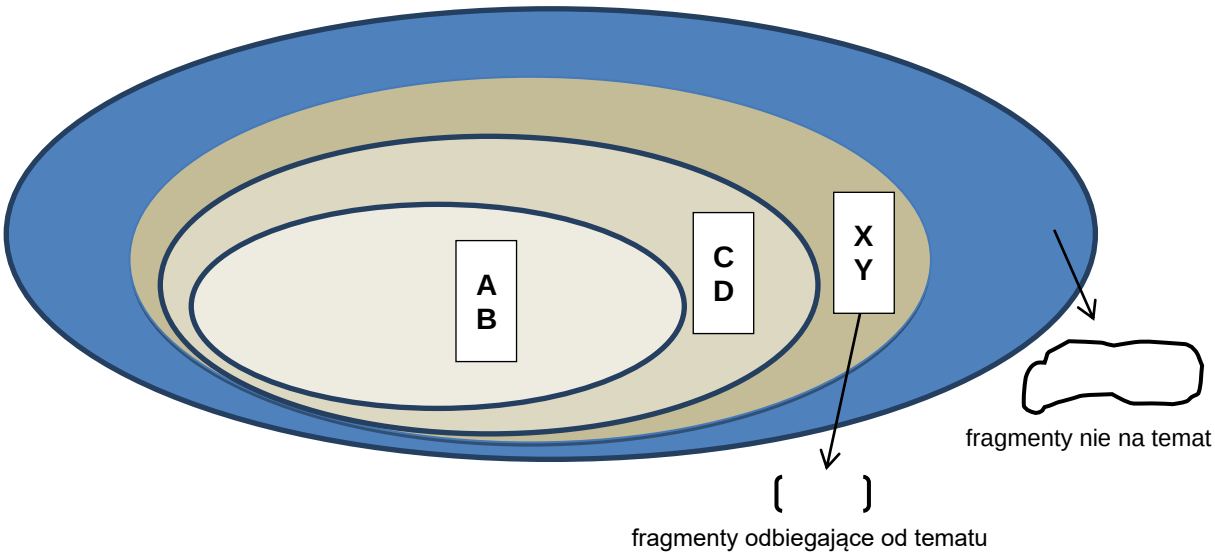
Elementy tematu

1. Elementami są: (1) aspekt ekonomiczny i (2) aspekt ekologiczny korzystania z samochodów elektrycznych.
2. Jeśli argument przedstawiony przez zdającego jest sprzeczny z tematem, nie bierze się tego argumentu pod uwagę, oceniając dany element.
3. Jeśli zdający przedstawia argumenty odnoszące się do korzyści posiadania samochodu, ale z pracy nie wynika, że zdający odnosi się do samochodów elektrycznych, taka realizacja elementów tematu nie jest akceptowana.
4. Elementy tematu mogą być przedstawione zarówno z punktu widzenia użytkowników samochodów elektrycznych, koncernów samochodowych, ekologów, jak i społeczeństwa.

Zgodność z tematem

Napisz **rozprawkę**, w której przedstawisz swoją opinię na temat korzystania z samochodów } „główka”
elektrycznych – uwzględnij aspekty ekonomiczny i ekologiczny.

elementy tematu

1. Fragmenty wypracowania **zgodne z tematem**:
   - ściśle związane z „główką” i elementami tematu (A, B)
   - ściśle związane z „główką”, ale niezwiązane z elementami tematu (C, D), np.
     – argumenty, które nie dotyczą żadnego z elementów tematu
     – historia powstania samochodu elektrycznego.

   Fragmenty C, D nie są uznawane za realizację pierwszego i drugiego elementu tematu.

2. Fragmenty wypracowania **odbiegające od tematu**:
   - luźno związane z „główką” oraz przedstawiające argumenty niezwiązane z elementami tematu (X, Y), np.
     – zalety i wady posiadania / korzystania z samochodu (bez nawiązania do samochodów elektrycznych)
     – zalety i wady elektryczności i/lub elektroniki.

   Takie fragmenty są zaznaczone w pracy zdającego nawiasami kwadratowymi. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 5. w Tabeli A.
3. Fragmenty wypracowania **nie na temat**:
   - w żaden sposób nienawiązujące do „główki” tematu, np.
     – relacja z podróży samochodem (bez nawiązania do zalet i wad samochodów elektrycznych)
     – ochrona środowiska bez odniesienia do samochodów elektrycznych
     – zachęta do użytkowania środków komunikacji publicznej.

   Takie fragmenty są otaczane „chmurką”. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 5. w Tabeli A. Fragmenty te nie są uwzględniane

w liczbie wyrazów ani brane pod uwagę w ocenie zakresu i poprawności środków językowych.
4. Jeżeli w wypracowaniu występuje fragment (1–2 zdania), który mógłby zostać uznany za odbiegający od tematu lub nie na temat, ale w pracy pełni funkcję logicznego łącznika, uznaje się go za fragment zgodny z tematem (C, D).
5. Jeśli zdający konsekwentnie używa niewłaściwego wyrazu, np. *electric machine*, który jest kluczowy dla pracy, ale argumenty pasują do tematu, taka realizacja danej części pracy jest kwalifikowana na poziom niższy (maksymalnie poziom 1).
6. Jeśli zdający realizuje jeden z elementów tematu we wstępie lub zakończeniu, to dany fragment pracy uznaje się za element rozwinięcia albo za część wstępu/zakończenia. Ten sam fragment pracy nie może być realizacją elementu tematu oraz częścią wstępu/zakończenia.
7. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest wydzielenie wstępu/zakończenia z dłuższego fragmentu i uznanie tego za dwie oddzielne części, ale wtedy segmentacja oceniana jest na 0.
8. Dłuższe niekomunikatywne fragmenty pracy traktuje się jako odbiegające od tematu.
9. Jeśli zdający nadaje tytuł rozprawce, nie bierze się go pod uwagę, oceniając pracę

Podsumowanie: właściwe i adekwatne do tematu zakończenie wypowiedzi
Rozpatrując zgodność zakończenia z treścią pracy, bierze się pod uwagę jego zgodność z rozwinięciem wypowiedzi.

Przykłady schematycznego zakończenia rozprawki	Przykłady zakończenia znacznie odbiegającego od tematu
As you can see, this idea has both advantages and disadvantages. I think you should decide which aspects are more important to you.	I think people should use more electric appliances.

Uwagi dodatkowe:
Jeśli w rozprawce występują fragmenty, które są wypunktowaniem zalet i/lub wad, segmentacja pracy jest kwalifikowana na poziom 0.

LIST FORMALNY

Temat

Napisz **list** do gazety, w którym uzasadnisz, dlaczego reklamowanie słodyczy skierowane do dzieci powinno być zakazane, oraz przedstawisz swoją propozycję akcji promującej zdrowe odżywianie.

List formalny jest napisany w odpowiedzi na sytuację określoną w zadaniu egzaminacyjnym. Może to być np. list czytelnika do gazety/czasopisma lub list mieszkańca do władz miasta. List może zawierać elementy opisu, sprawozdania, recenzji, itp.

Dobrze napisany list formalny:

- zawiera we wstępie określenie celu, w jakim został napisany
- omawia dane zagadnienie w sposób przejrzysty i logiczny
- zawiera elementy typowe dla formy: odpowiedni zwrot rozpoczynające i kończący, akapity, itp.

Wstęp

1. Wstęp musi zawierać cel/powód napisania listu zgodny z tematem.
2. Aby wstęp był uznany za zgodny z tematem, zdający powinien odnieść się np. do kwestii zdrowego żywienia / reklamy / słodyczy.
3. Zdający nie musi odnosić się we wstępie do elementów tematu.

Elementy tematu

Elementami są:
(1) uzasadnienie, dlaczego reklamowanie słodyczy skierowane do dzieci powinno być zakazane, oraz
(2) przedstawienie własnej propozycji akcji promującej zdrowe odżywanie.

(1) uzasadnienie, dlaczego reklamowanie słodyczy skierowane do dzieci powinno być zakazane

Wymagane są wypowiedzi, w których zdający wyjaśnia, dlaczego reklamowanie słodyczy skierowane do dzieci jest niekorzystne, np. ze względów zdrowotnych, finansowych, kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

(2) przedstawienie własnej propozycji akcji promującej zdrowe odżywanie
Akceptowane są wypowiedzi, w których zdający przedstawia konkretną propozycję akcji/kampanii społecznej, której celem będzie promocja zdrowego odżywania. Akceptowane są na przykład akcje uświadamiające rozpoznawanie zdrowej żywności podczas zakupów, opis kursu zdrowego gotowania dla uczniów, propozycja organizacji spotkań młodzieży z dietetykami.
Jeśli zdający nie przedstawia konkretnej propozycji takiej akcji / swojego pomysłu na taką akcję, ale np. podaje powody, dla których takie działanie należy zorganizować / jest godne pochwały; wyraża gotowość pomocy w tej akcji, ale nie precyzuje, w jaki sposób chce pomóc, realizacja drugiego elementu tematu jest kwalifikowana na poziom 0.

Zgodność z tematem

Napisz **list** do gazety, w którym } „główka”

uzasadnisz, dlaczego reklamowanie słodyczy skierowane do dzieci powinno być zakazane,
element 1

oraz przedstawisz swoją propozycję akcji promującej zdrowe odżywianie.
element 2

1. Fragmenty wypracowania **zgodne z tematem**:
   - ściśle związane z „główką” i elementami tematu (A, B)
   - ściśle związane z „główką”, ale niezwiązane z elementami tematu (C, D), np.
     – rozważania zdającego na temat skutków organizowania akcji / kampanii prozdrowotnej.

   Fragmenty C, D nie są uznawane za realizację pierwszego i drugiego elementu tematu.
2. Fragmenty wypracowania **odbiegające od tematu**:
   - luźno związane z „główką” oraz przedstawiające argumenty niezwiązane z elementami tematu (X, Y), np.
     – zdrowy tryb życia (bez odniesienia do zdrowego odżywiania).

   Takie fragmenty są zaznaczone w pracy zdającego nawiasami kwadratowymi. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 5. w Tabeli A.
3. Fragmenty wypracowania **nie na temat**:
   - w żaden sposób nienawiązujące do „główki” tematu, np.:
     – opis akcji przeciwko marnowaniu żywności
     – podanie sposobów dbania o atrakcyjny wygląd (bez związku ze zdrowym odżywaniem).

   Takie fragmenty są otaczane „chmurką”. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 5. w Tabeli A. Fragmenty te nie są uwzględniane w liczbie wyrazów ani brane pod uwagę w ocenie zakresu i poprawności środków językowych.
4. Jeżeli w wypracowaniu występuje fragment (1–2 zdania), który mógłby zostać uznany za odbiegający od tematu lub nie na temat, ale w pracy pełni funkcję logicznego łącznika, uznaje się go za fragment zgodny z tematem (C, D).

5. Jeśli zdający konsekwentnie używa niewłaściwego wyrazu, który jest kluczowy dla pracy, ale argumenty pasują do tematu, taka realizacja danej części pracy jest kwalifikowana na poziom niższy (maksymalnie poziom 1).
6. Jeśli zdający realizuje jeden z elementów tematu we wstępie lub zakończeniu, to dany fragment pracy uznaje się za element rozwinięcia albo za część wstępu/zakończenia. Ten sam fragment pracy nie może być realizacją elementu tematu oraz częścią wstępu/zakończenia.
7. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest też wydzielenie wstępu/zakończenia z dłuższego fragmentu i uznanie tego za dwie oddzielne części, ale wtedy segmentacja oceniana jest na 0.
8. Jeśli całość ostatniego akapitu jest realizacją drugiego elementu polecenia, ta część pracy jest traktowana jako rozwinięcie. Oznacza to, że zdający pominął zakończenie.
9. Dłuższe niekomunikatywne fragmenty pracy traktuje się jako odbiegające od tematu.

Podsumowanie: właściwe i adekwatne do tematu zakończenie wypowiedzi
Rozpatrując zgodność zakończenia z treścią pracy, bierze się pod uwagę jego zgodność z rozwinięciem wypowiedzi.

Elementy charakterystyczne dla formy
Akceptowane są formalne i półformalne zwroty rozpoczynające listy, (np. *Dear Editor; Dear Sir/Madam, Dear Mr Smith*) oraz zwroty kończące list (np. *Yours faithfully; Best regards*).

Spójność i logika wypowiedzi

W ocenie spójności i logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna, funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami lub akapitami i nie zawiera fragmentów, które są sprzeczne z ogólnie przyjętymi zasadami rozumowania.

2 pkt	Wypowiedź zawiera najwyżej 2 usterki w spójności ORAZ/LUB w logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu.
1 pkt	Wypowiedź zawiera od 3 do 5 usterek w spójności ORAZ/LUB w logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu.
0 pkt	Wypowiedź zawiera 6 lub więcej usterek w spójności ORAZ/LUB w logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu.

Jeśli w pracy występuje dłuższy fragment (np. dłuższe zdanie lub 2–3 krótkie zdania), który jest niejasny/niekomunikatywny, przyznaje się 1 punkt; jeśli takich fragmentów jest więcej, przyznaje się 0 punktów.

Dodatkowe uwagi dotyczące oceniania spójności i logiki wypowiedzi

1. Zaburzenie spójności i/lub logiki może wynikać na przykład z:
   - braku połączenia między częściami tekstu, np. odwoływanie się do czegoś, co nie jest wcześniej wspomniane
   - nieuzasadnionego użycia czasowników w różnych czasach gramatycznych („przeskakiwania" z jednego czasu gramatycznego na inny)
   - błędów językowych i/lub ortograficznych, które powodują zakłócenie komunikacji, np. sprawiają, że odbiorca gubi się, czytając tekst
   - przytoczenia argumentu, który jest sprzeczny z ogólnie przyjętymi zasadami rozumowania (jeśli nie ma w pracy żadnego uzasadnienia/kontekstu tłumaczącego taką właśnie realizację danego podpunktu).
2. Brak podziału na akapity nie prowadzi automatycznie do obniżenia punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
3. Jeżeli w pracy nie są zaznaczone żadne błędy w spójności/logice, należy przyznać 2 punkty w tym kryterium.
4. Jako usterki w spójności/logice egzaminator oznacza te fragmenty, w których gubi się, czytając tekst. Błędy językowe i ortograficzne mogą powodować zaburzenie spójności i logiki, ale wiele zależy od kontekstu wypowiedzi. Ten sam błąd może w mniejszym lub większym stopniu zaburzać zrozumienie tekstu. Może on wpływać na ocenę spójności i logiki i/lub przekazania komunikatu.
5. Błędy logiczne mogą często wynikać z niewystarczającego kontekstu w treści pracy, braku kluczowego elementu do uzasadnienia stwierdzenia, które samo w sobie jest sprzeczne z zasadami logiki.
6. Wyrazy napisane po polsku lub w języku innym niż język egzaminu egzaminator zaznacza jako błędy w spójności, jeśli w znacznym stopniu utrudniają zrozumienie komunikatu. Jeśli komunikacja nie jest zaburzona, podkreśla je jedynie jako błędy językowe.
7. Jeśli praca (lub jej obszerne fragmenty) jest w znacznej większości niespójna/ niekomunikatywna/niezrozumiała dla odbiorcy, egzaminator może zaznaczyć całość pracy (lub dany fragment) „pionową falą" na marginesie i nie podkreślać poszczególnych zaburzeń. Jednocześnie w takiej pracy oznacza się błędy.

Zakres środków językowych

W ocenie zakresu środków językowych bierze się pod uwagę zróżnicowanie i precyzję środków leksykalnych oraz struktur gramatycznych użytych w wypowiedzi.

3 pkt	szeroki zakres środków językowych; liczne fragmenty charakteryzujące się naturalnością, różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych
2 pkt	zadowalający zakres środków językowych; w pracy występuje kilka fragmentów charakteryzujących się naturalnością, różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych, jednak w większości użyte są struktury o wysokim stopniu pospolitości
1 pkt	ograniczony zakres środków językowych; głównie struktury o wysokim stopniu pospolitości

0 pkt	bardzo ograniczony zakres środków językowych; wyłącznie struktury o wysokim stopniu pospolitości ALBO zakres środków językowych uniemożliwiający zdającemu zrealizowanie polecenia
Jeżeli w wypowiedzi występują rażące/liczne uchybienia w stosowności i/lub jednolitości stylu, to liczbę punktów przyznanych za zakres środków językowych można obniżyć o 1 punkt (maksymalnie do zera).	

Praca może otrzymać wskazaną w tabeli liczbę punktów, jeśli spełnia wszystkie wymogi określone dla danej kategorii punktowej. Jeśli spełnia je tylko częściowo, jest kwalifikowana na poziom niższy, np. praca, która charakteryzuje się szerokim zakresem leksyki, ale zadowalającym zakresem struktur gramatycznych, otrzymuje 2 punkty.

Pod pojęciem „szeroki zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się zróżnicowane środki leksykalno-gramatyczne na poziomie B2 (lub wyższym), które umożliwiają zdającemu swobodne i precyzyjne zrealizowanie polecenia.

Pod pojęciem „zadowalający zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się środki leksykalno-gramatyczne na poziomie B2, które umożliwiają zdającemu w miarę swobodne i precyzyjne zrealizowanie polecenia.

Pod pojęciem „ograniczony zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się mało zróżnicowane środki leksykalno-gramatyczne, często poniżej poziomu B2, które umożliwiają zdającemu zrealizowanie polecenia, ale wypowiedzi brakuje precyzji i użyte zostały głównie proste środki językowe.

Pod pojęciem „bardzo ograniczony zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się środki leksykalno-gramatyczne znacznie poniżej poziomu B2, które umożliwiają zdającemu zrealizowanie polecenia, ale wypowiedzi brakuje precyzji i użyte zostały jedynie proste środki językowe.

Przez „naturalność" rozumie się charakterystyczny dla danego języka sposób wyrażania znaczeń. Pod pojęciem „precyzji" rozumie się wyrażanie myśli z wykorzystaniem słownictwa swoistego dla tematu i unikanie wyrazów o wysokim stopniu pospolitości, takich jak *nice*, *great*, *interesting*, stosowanie typowych dla danego języka związków wyrazowych oraz struktur gramatycznych precyzyjnie pasujących do danej sytuacji komunikacyjnej.

Przez „stosowność" stylu rozumie się dostosowanie przez zdającego środków językowych do wybranej formy wypowiedzi, celowość zastosowanych konstrukcji składniowych i jednostek leksykalnych. Styl niestosowny to np. styl zbyt metaforyczny lub zbyt bliski stylowi potocznemu w odmianie mówionej. Przez „jednolitość" stylu rozumie się konsekwentne posługiwanie się jednym, wybranym stylem. Mieszanie różnych stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne (tzn. czemuś służy). Styl uznaje się za niejednolity, jeżeli zdający miesza bez uzasadnienia różne style wypowiedzi, np. w tekście rozprawki występują fragmenty nazbyt potoczne, z wtrętami ze stylu urzędowego.

Do zakresu środków językowych zalicza się środki leksykalne oraz struktury gramatyczne użyte poprawnie lub z drobnymi błędami, np. ortograficznymi, pod warunkiem że zdający stosuje te struktury odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej, a kontekst, w którym ich użyto, jest jasny i zrozumiały dla odbiorcy, np. *The book was writen in the 19th century.*

Poprawność środków językowych

W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę błędy gramatyczne, leksykalne, ortograficzne i interpunkcyjne. Punkty przyznaje się zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność językowa (leksykalno-gramatyczna)	Poprawność zapisu (ortograficzna, interpunkcyjna)	
	nieliczne błędy zapisu	liczne LUB bardzo liczne błędy zapisu
nieliczne błędy językowe	3 pkt	2 pkt
liczne błędy językowe	2 pkt	1 pkt
bardzo liczne błędy językowe	1 pkt	0 pkt

1. W razie wątpliwości w sytuacjach granicznych o zakwalifikowaniu pracy na poziom niższy lub wyższy decyduje „waga” błędów oraz ich wpływ na komunikację.
2. Błędy interpunkcyjne są traktowane jako mniej istotne niż błędy ortograficzne.
3. W wypowiedziach zdających ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się: z dysleksją, z dysgrafią, z dysortografią, w przypadku bardzo licznych błędów językowych, które nie zakłócają komunikacji lub sporadycznie zakłócają komunikację, przyznaje się 1 punkt. Jeżeli błędy językowe są bardzo liczne i często zakłócają komunikację, przyznaje się 0 punktów. Zasady te obowiązują również w ocenie prac zdających z afazją, z zaburzeniami komunikacji językowej, a także prac zdających, którzy korzystali z pomocy nauczyciela wspomagającego.
4. W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę orientacyjny stosunek liczby błędów do długości tekstu stworzonego przez zdającego (nie ma potrzeby liczenia wyrazów i błędów). „Liczne” błędy w przypadku tekstu bardzo krótkiego to nie to samo, co „liczne” błędy w przypadku tekstu dłuższego.

Oznaczanie błędów w wypowiedziach pisemnych

Błędy oznacza się tylko w wypowiedzi zdającego, stosując oznaczenia podane w tabeli; nie oznacza się rodzaju błędu na marginesie.

RODZAJ BŁĘDU	SPOSÓB OZNACZENIA	PRZYKŁAD
błąd językowy (leksykalny, gramatyczny)	podkreślenie linią prostą	*Marek lubić czekoladę.*
błąd językowy spowodowany brakiem wyrazu	znak √ w miejscu brakującego wyrazu	*Marek √ czekoladę.*
błąd ortograficzny	otoczenie wyrazu kołem	*Słońce gżeje.*
błąd językowy i ortograficzny w jednym wyrazie	podkreślenie linią prostą i otoczenie kołem	*Słońce gżać w lecie.*
błędy w spójności/logice	podkreślenie linią falistą	*Założyłem kurtkę, bo było gorąco.*
fragment odbiegający od tematu	objęcie nawiasami kwadratowymi	*[Fragment odbiegający od tematu.]*
fragment nie na temat	otoczenie ciągłą linią	*Fragment nie na temat.*
błędy interpunkcyjne (wyłącznie na poziomie rozszerzonym)	otoczenie zbędnego znaku kółkiem znak √ w kółku w miejscu brakującego znaku interpunkcyjnego	*Było ciepło , i deszczowo.* *Zrobiłem to √ ponieważ…*

Błędy ortograficzne zmieniające znaczenie wyrazu są traktowane jako błędy językowe i oznaczane poprzez podkreślenie wyrazu linią prostą.
Usterki w spójności i logice występujące pomiędzy akapitami mogą być zaznaczane „pionową falą” na marginesie.

Uwagi dodatkowe

1. Wypowiedź jest oceniana na 0 punktów w każdym kryterium, jeżeli jest:
   - nieczytelna LUB
   - całkowicie niezgodna z poleceniem/tematem LUB
   - niekomunikatywna dla odbiorcy LUB
   - odtworzona z podręcznika lub innego źródła (nie jest wówczas uznawana za wypowiedź sformułowaną przez zdającego).
2. Praca napisana niesamodzielnie, np. zawierająca fragmenty odtworzone z podręcznika lub innego źródła, w tym internetowego, lub przepisane z arkusza egzaminacyjnego lub od innego zdającego, jest powodem do unieważnienia części pisemnej egzaminu z języka obcego. W przypadku stwierdzenia podczas przeprowadzania egzaminu lub podczas sprawdzania pracy egzaminacyjnej niesamodzielnego rozwiązywania przez zdającego zadań zawartych w arkuszu egzaminacyjnym dyrektor komisji okręgowej, w porozumieniu z dyrektorem Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, unieważnia zdającemu część pisemną egzaminu maturalnego z danego przedmiotu.
3. Jeżeli wypowiedź zawiera mniej niż **160** wyrazów, jest oceniana wyłącznie w kryterium zgodności z poleceniem. W pozostałych kryteriach przyznaje się 0 punktów. W takich pracach nie oznacza się błędów.
4. Jeżeli za wypowiedź przyznano 0 punktów w kryterium zgodności z poleceniem, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 punktów. W takich pracach oznacza się błędy.
5. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. zdający napisał tylko wstęp), przyznaje się 0 punktów w każdym kryterium.
6. Jeżeli za wypowiedź przyznano 1 punkt w kryterium zgodności z poleceniem, we wszystkich pozostałych kryteriach można również przyznać maksymalnie po 1 punkcie. W takich pracach oznacza się błędy.
7. W ocenie poprawności środków językowych nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych oraz interpunkcyjnych w wypowiedziach zdających, którym przyznano takie dostosowanie warunków przeprowadzania egzaminu, zgodnie z *Komunikatem dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu maturalnego* w danym roku szkolnym (takie błędy nie są oznaczane w pracy zdającego). Błąd ortograficzny zmieniający znaczenie wyrazu w pracach zdających z dysleksją, z dysgrafią i z dysortografią to błąd językowy. Jest on brany pod uwagę w ocenie poprawności środków językowych. Zasady te obowiązują również w ocenie prac zdających z afazją, z zaburzeniami komunikacji językowej, a także w ocenie prac zdających, którzy korzystali z pomocy nauczyciela wspomagającego.
8. Zdający może używać oryginalnej pisowni w obcojęzycznych nazwach geograficznych, nazwach obiektów sportowych, gazet, zespołów muzycznych, programów telewizyjnych, tytułach, pod warunkiem że podaje wyjaśnienie w języku egzaminu, tak aby informacja była komunikatywna dla odbiorcy. Z tekstu musi wynikać, że jest mowa o gazecie, filmie, grupie muzycznej itd. lub musi wystąpić określenie *film, band,* np*. film „M jak miłość”, „Świat Dysku” magazine*.
   Jeżeli zdający podaje nazwę w języku innym niż zdawany i nie podaje objaśnienia, całe wyrażenie jest podkreślane linią prostą i traktowane jako jeden błąd językowy, np. *I read Nowe Horyzonty*. – 1 błąd językowy. Oprócz tego całe wyrażenie jest podkreślane linią falistą i traktowane jako błąd w spójności. Jeśli użycie tej nazwy jest kluczowe dla realizacji polecenia, ta informacja nie jest uwzględniana w ocenie treści.

9. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za zakres środków językowych oraz za poprawność środków językowych lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.
10. Praca w brudnopisie jest sprawdzana, jeżeli wyraz *Brudnopis* przekreślono i obok zostało napisane *Czystopis*.
11. Jeżeli zdający umieścił w pracy adnotację *ciąg dalszy w brudnopisie* i zakreślił, która część jest czystopisem, to ta część podlega ocenie.

Uwagi dotyczące zasad liczenia wyrazów w wypowiedziach zdających

1. Liczone są wyrazy oddzielone spacją. np. *at home* (2 wyrazy), *for a change* (3 wyrazy), 1789 (1 wyraz), 10.01.2015 (1 wyraz), *10 September* (2 wyrazy).
2. Jako jeden wyraz liczone są
   - formy skrócone (*don't, can't, isn't, haven't* itd.)
   - wyrazy łączone dywizem, np. *well-built, twenty-four*,
   - oznaczenia, symbole literowe, bez względu na liczbę liter, np. *SMS*/*sms*,
   - adres mailowy lub internetowy oraz numer telefonu.
3. Cyfry rzymskie traktuje się jak pozostałe cyfry i liczby, np. *XX* = 1 wyraz.
4. Adres i podpis nie są liczone w liście.
5. Nie uznaje się i nie uwzględnia w liczbie wyrazów symboli graficznych używanych w internecie (np. „buźki").
6. Bierze się pod uwagę wyrazy w języku innym niż język egzaminu np. *I read Nowe Horyzonty* – 4 wyrazy.